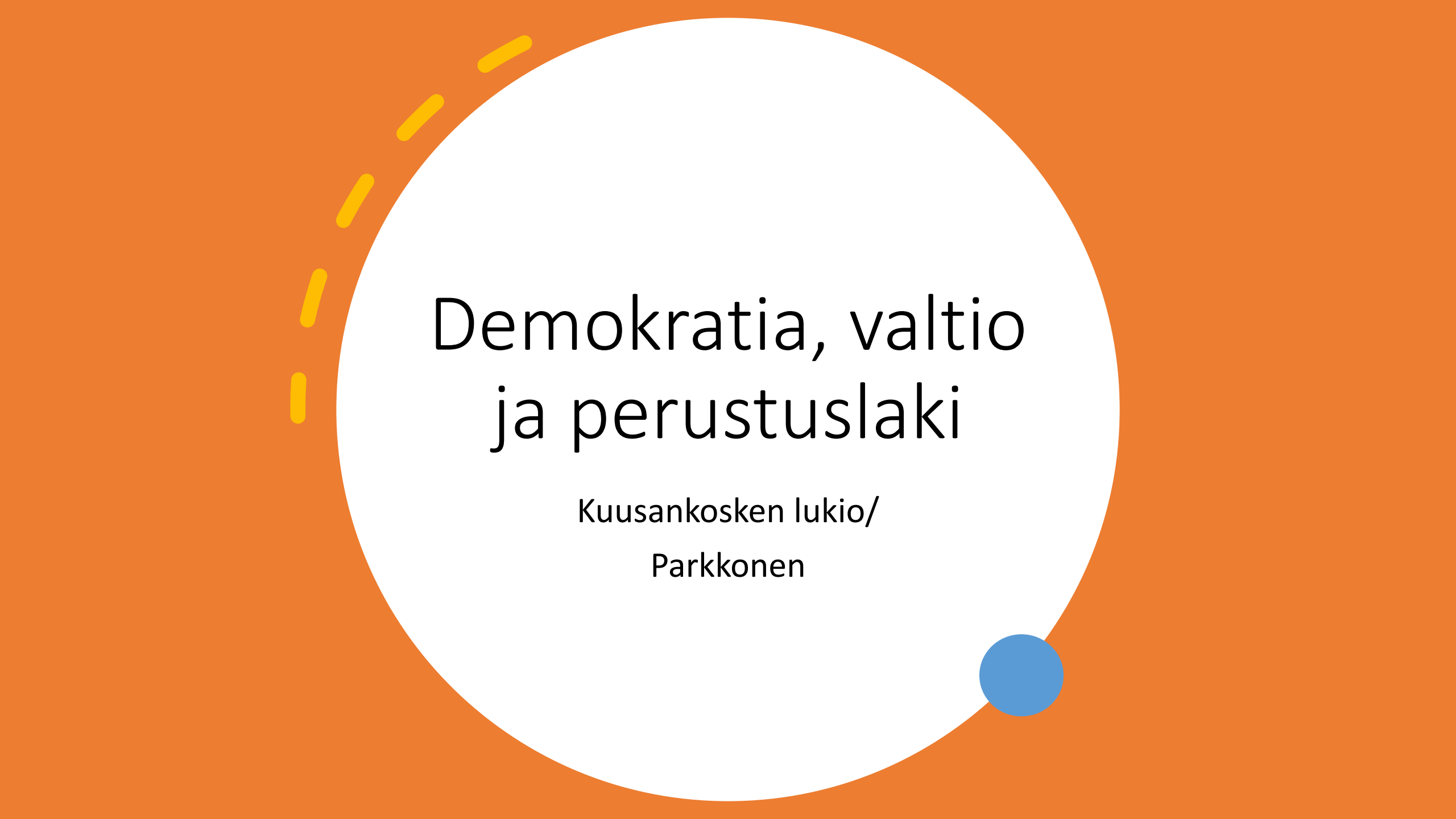




Demokratia, valtio ja perustuslaki

Kuusankosken lukio/
Parkkonen

Demokratia eli kansanvalta

1. **Suora demokratia** → kaikki osallistuvat päätöksentekoon esim. kansanvaalit vrt. Antiikin Ateena tai Sveitsi
2. **Edustuksellinen demokratia** → vaaleilla valitaan poliittiset päättäjät
 - 1 presidentti/6v.
 - 200 kansanedustajaa 4v.
 - 14 Euroopan parlamentaarikkoa Suomesta (MEP)/5v
 - kunnallisvaalit 4v. välein → kunnanvaltuusto (Kouvola 59)
3. **Deliberatiivinen demokratia** → julkisen harkinnan demokratia
4. **Häivedemokratia** → asiantuntijavallan kasvu: poliitikot ”kumileimasimena”

**VASTAKKAIN-
ASETTELUN
AIKA
ON OHI**

Tämä koskee sekä työntekijöitä että työnantajia – koko tämän päivän työväkeä. Ilman työtä ei ole toimivaa taloutta. Ja ilman toimivaa taloutta emme pysty huolehtimaan koulutuksesta, terveydestä ja hyvästä vanhuudesta.

Juho Niinistö

3

**Työväen
presidentti.**

Olitpa sitten puolesta, vastaan tai jotain siltä väliä:
www.niinisto.net



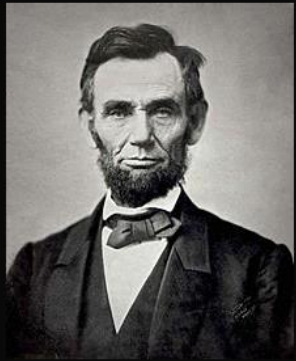
VAALET

seppo.net



Demokratian eli kansanvallan piirteitä:

- Vapaat ja rehelliset **vaalit** -> valta vaihtuu rauhanomaisesti.
- Ihmiset voivat tehdä **valintoja** poliittisten vaihtoehtojen välillä
 - Ei painostusta, lahjonta, vaalivilppiä
 - Opposition toiminta sallittua
- **Ihmisoikeudet, perusoikeudet, vähemmistöjen oikeudet** toteutuvat
 - Vapausoikeudet toteutuvat esim. sanavapaus, kokoontumisvapaus,
- **Oikeusvaltio** -> lakiin perustuva hallinto ja päätöksenteko, riippumattomat tuomioistuimet, vähäinen korruptio.
- Vapaa **media** -> tieto
- Yhteiskunnallinen keskustelu, kansalaisten koulutustaso ja kyky hankkia tietoa sekä osallistua -> olennaista!
- ONGELMIA: passivisuus, ”kuplautuminen”, hitaus, liialliset kompromissit, (gallupit), varallisuuden vaikutus, asiantuntijavalta (=häivedemokratia), populismi.



Democracy is the government of the people, by
the people, for the people.

(Abraham Lincoln)



**“The ballot is
stronger than
the bullet.”**

- ABRAHAM
LINCOLN



Democracy
must be our
answer to
terrorism.

Angela Merkel
Chancellor of Germany



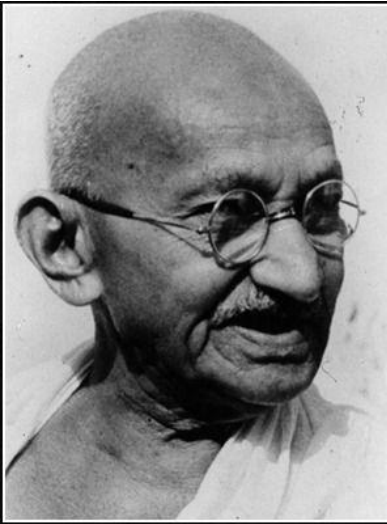
Diktatuuri
ja/tai
autoritaarinen
eli
yksinvaltainen
järjestelmä
piirteitä:

- ≠ Ihmisoikeudet
- ≠ Oikeusvaltio
- ≠ Median vapaus
- ≠ Rehelliset vaalit
- ≠ Opposition toiminta
- ≠ Vallanpitäjien vaihtuminen rauhanomaisesti
vaaleissa -> keskitetty valta -> yksi henkilö tai
ryhmä
- Heikkojen demokratioiden määrä kasvussa,
autoritaariset järjestelmät hyötyivät
pandemian rajoituksista; kriisiaika lisää
ihmisten halua "vahvaan johtajaan".
- Korostetaan järjestystä ja valtion mahtia

Populismi haastaa demokratiaa:

- Tavoittelee kannatusta **tarttuvilla iskulauseilla**, vaatimalla asioita, joita enemmistö haluaisi, kehumalla **"todellista kansaa"** ja **pilkkaamalla** räikeästi poliittisia vastustajiaan.
- Käytetään helposti omaksuttavia, usein tunneperäisiä ja asioita **yksinkertaistavia** tunnuksia.
- Tyypillistä aatteiden tai käsitejärjestelmien vähättely ja kansanomaisuuden korostaminen.
- Arvoiltaan yleensä konservatiivista ja johtajakeskeistä.
- Yleensä arvostelee eliittiä ja korostaa tavallisen ihmisen näkemysten arvoa





What is really needed to make
democracy function is not
knowledge of facts, but right
education.

— Mahatma Gandhi —

AZ QUOTES



The ignorance of one voter in a
democracy impairs the security of
all.

— John F. Kennedy —

AZ QUOTES

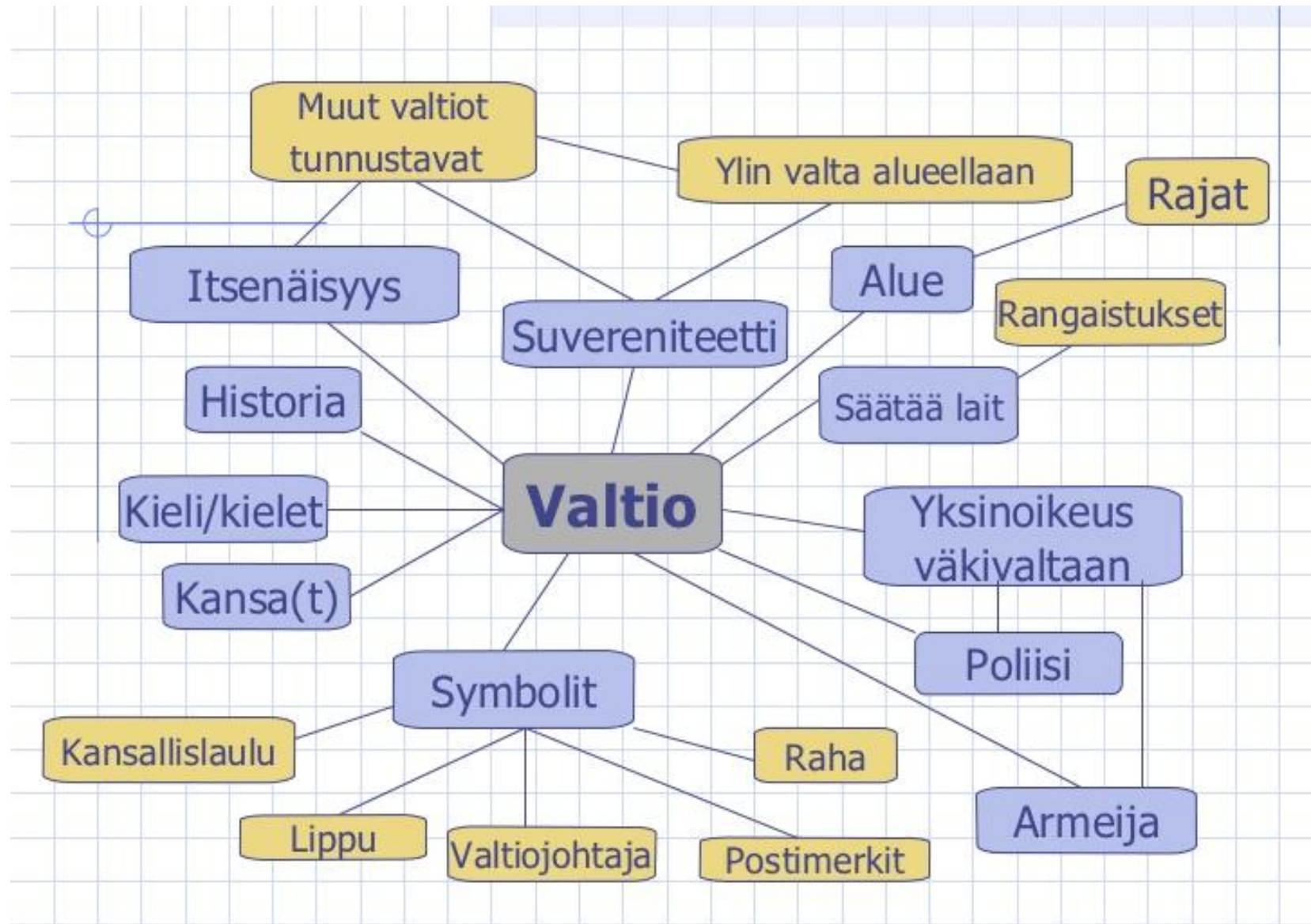
Valtio – kansalaisyhteiskunta

Valtio:

- valtakoneistot
- hallinto
- laki ja järjestys
- vaikeasti muutettavat perusteet

Kansalaisyhteiskunta:

- vapaa kansalaistoiminta
- yhdistykset, seurat
- mielenosoitukset, vastatoimet
- uudet elämäntavat laajentavat ja muokkaavat yhteiskuntaa



Suomen valtion suvereenisuutta eli itsemääräämisoikeutta rajoittavat:



Kansainväliset
sopimukset (esim. YK)



Euroopan unioni



Kauppa- ja
tullisopimukset



Valtiosääntö eli perustuslaki:

- Säännökset:
 - Valtiomuoto (tasavalta vai monarkia)
 - Ylimpien valtioelinten toimivaltasuhteet, valinta ja päätöksentekomenettely
 - kansalaisen oikeusasema (perusoikeudet)
-

Valtiosääntöjen luokittelu:

- Kirjoitetut – kirjoittamattomat (tapaoikeus)
- Tasavaltaiset (vaalit) – monarkkiset (perinnöllinen)
- Yhtenäisvaltiot – liittovaltiot (esim. USA, Australia, Kanada, Saksa)
- Jäykkä (perustuslakeja ei voi muuttaa tai muuttaminen vaikeaa) – joustava (muutokset mahdollisia)



Suomen perustuslaki

- Uusi perustuslaki 1.3.2000
 - Säättäminen, muuttaminen ja kumoaminen tavallista lakia vaikeampaa.
 - A) 2/3 enemmistö – vaalit – 2/3 enemmistö
 - B) 5/6 kiireellinen – 2/3 hyväksyntä
 - Yhtenäisti ja ajanmukaisti vanhan PL:n
 - Presidentin valtaoikeuksiin muutoksia
 - Kansanvalta ja parlamentarismi vahvistuivat
-

Perusoikeudet Suomen perustuslaissa (2 luku):

Yhdenvertaisuus (6§)

Oikeus elämään,
koskemattomuuteen,
turvallisuuteen (7§)

Takautuvan
lainsäädännön kielto
(8§)

Liikkumisvapaus (9§)

Yksityiselämän,
kunnian, kotirauhan
suoja (10§)

Uskonnon,
omantunnon vapaus
(11§)

Sananvapaus (12§)

Kokoontumis- ja
yhdistymisvapaus
(13§)

Oikeus äänestää ja
asettua ehdolle (14§)

Omaisuuksien suoja
(15§)

Oikeus
perusopetukseen,
oppivelvollisuudesta
säädetään lailla (16§)

Kansalliskielet suomi,
ruotsi (17§)

Oikeus toimeentuloon
(työ, ammatti,
elinkeino) (18§)

Oikeus sosiaaliturvaan
(19§)

Vastuu luonnosta ja
sen
monimuotoisuudesta
(20§)

Demokratia – perustuslaki - HARJOITUS

2 §

Kansanvaltaisuus ja oikeusvaltioperiaate

Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta.

Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen.

Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.